

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΕΤΟΡΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΙΟΧΑΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ**

Γιοχάνεσμπουργκ, 27 Απριλίου 2020

**Λήψη μέτρων αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών του κορωνοϊού
(Covid-19) και επιπτώσεις στην οικονομία της Ναμίμπια.**

Στις 14 Μαρτίου τ.έ. ανακοινώθηκε η απαγόρευση πτήσεων μεγάλων αποστάσεων, ενώ στις 17 Μαρτίου κηρύχθηκε η χώρα σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (national state of emergency), και τέθηκαν σε εφαρμογή μέτρα κοινωνικής απόστασης που περιελάμβαναν το κλείσιμο σχολείων και την ακύρωση των εορτασμών της εθνικής επετείου για την Ημέρα της Ανεξαρτησίας (21 Μαρτίου).

Ο Πρόεδρος της Ναμίμπια κ. Hage Geingob, ανακοίνωσε, στις 24 Μαρτίου, την εφαρμογή μέτρων περιορισμού/απαγόρευσης (lockdown) της κυκλοφορίας των πολιτών στη χώρα. Από τις 26 Μαρτίου, απαγορεύτηκε η είσοδος στη χώρα (λιμάνια και ορισμένες χερσαίες συνοριακές διαβάσεις με Νοτ. Αφρική, Μποτσουάνα και Αγκόλα), σε όλους τους αλλοδαπούς καθώς και όλες οι εμπορικές πτήσεις.

Στις 27 Μαρτίου, η Κυβέρνηση της Ναμίμπια ανακοίνωσε επιπλέον μέτρα, διάρκειας 21 ημερών έως τις 17 Απριλίου, όπως:

- παράταση της απαγόρευσης πραγματοποίησης ταξιδιών για επιπλέον 30 ημέρες
- κατ' οίκον εργασία σε όσους δημοσίους υπαλλήλους δεν απασχολούνται σε ουσιώδεις κρατικές δραστηριότητες, για διάστημα 14 ημερών
- απαγόρευση κυκλοφορίας στις δύο πιο πυκνοκατοικημένες περιφέρειες της χώρας (Khomas και Erongo) για περίοδο 21 ημερών
- απαγόρευση μετακινήσεων εκτός οικίας παρά μόνο για τις απαραίτητες μεταβάσεις για προμήθεια ειδών διατροφής, φαρμάκων και παροχή ιατρικής φροντίδας/περίθαλψης
- απαγόρευση κάθε είδους συγκεντρώσεων.

Με νεότερη δήλωση του, στις 14 Απριλίου, ο κ. Geingob ανακοίνωσε την παράταση, κατά 18 ημέρες, έως τις 4 Μαΐου, των μέτρων περιορισμού/απαγόρευσης και επέκτασή τους και στις 12 υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας.

Μέτρα στον τομέα των εμπορευματικών μεταφορών

Στις 27 Μαρτίου έκλεισαν όλες οι συνοριακές διαβάσεις για την μετακίνηση πολιτών ή ιδιωτικών οχημάτων. Επιτρέπεται από (2) μόνο συνοριακές διαβάσεις με τη Νοτ. Αφρική η πραγματοποίηση ζωτικών εμπορευματικών μεταφορών (essential transport services) που αφορούν προϊόντα όπως ιατρικός/νοσοκομειακός εξοπλισμός, τρόφιμα, φάρμακα και καύσιμα.

Τόσο κατά την αρχική όσο και κατά την παράταση της καραντίνας έχει επιβληθεί περιορισμός/απαγόρευση κυκλοφορίας των πολιτών και αναστολή των δραστηριοτήτων όσων επιχειρήσεων δεν παρέχουν ζωτικής σημασίας υπηρεσίες (essential services).

Δεν επιτρέπεται καμία είδους συγκέντρωσης ενώ απαγορεύεται και η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων και συναυλιών.

Τα μέτρα οικονομικού χαρακτήρα, που μέχρι στιγμής έχουν ανακοινωθεί, με στόχο την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού/Covid-19 στην οικονομία της χώρας, συνοψίζονται ως ακολούθως:

Μέτρα νομισματικής και χρηματοοικονομικής πολιτικής

Η Τράπεζα της Ναμίμπια (Bank of Namibia-BoN) προχώρησε στην υιοθέτηση μιας σειράς πολιτικών και ρυθμιστικών/κανονιστικών αλλαγών, για την υποστήριξη ιδιωτικών επιχειρήσεων και εμπορικών τραπεζικών ιδρυμάτων, με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητάς τους, ως ακολούθως:

- χαλάρωση του ορίου των επτά(7) ημερών για τον προσδιορισμό της διαχείρισης κινδύνου ρευστότητας (Determination on Liquidity Risk Management)
- μείωση του ποσοστού αποθέματος διατήρησης κεφαλαίου (capital conservation buffer rate) σε 0% για τουλάχιστον δύο(2) έτη
- αναβολή της εφαρμογής του ελάχιστου ορίου κινδύνου 25% για ατομικό δανειολήπτη
- αναστολή (moratorium) αποπληρωμής δανείων, διάρκειας 6-24 μηνών, από τις εμπορικές τράπεζες, μετά από ενδελεχή αξιολόγηση των οικονομικών και χρηματοοικονομικών συνθηκών των δανειοληπτών.

Μέτρα δημοσιονομικής και κοινωνικής πολιτικής

Προώθηση ενός πακέτου οικονομικής ενίσχυσης ύψους N\$ 8,1 δισ. δολ. Ναμίμπιας (436 εκατ. δολ. ΗΠΑ) με στόχο την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων του περιορισμού/απαγόρευσης (lockdown). Το ποσό αυτό ισούται με το 4,5% του ετήσιου ΑΕΠ της χώρας και αντιστοιχεί σχεδόν στα αντίστοιχα κονδύλια του ετήσιου προϋπολογισμού που είχαν προβλεφθεί για την ενίσχυση αναπτυξιακών πολιτικών.

Ενίσχυση/διευκόλυνση/υποβοήθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

- διάθεση ποσού ύψους N\$ 400 εκατ. (\$ 21,54 εκατ.) για επιδότηση μισθών σε επιχειρήσεις κλάδων που επλήγησαν περισσότερο
- επιτάχυνση καταβολής επιβεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ, ύψους N\$ 3 δισ. (\$ 161,55 εκατ.) καθώς και εκκρεμών τιμολογιακών υποχρεώσεων από την Κυβέρνηση, ύψους N\$ 800 εκατ. (\$ 43,08 εκατ.)
- παροχή εγγυήσεων ύψους N\$ 500 εκατ. (\$ 26,92 εκατ.), με ευνοϊκό επιτόκιο δανεισμού, για μικρές εμπορικές επιχειρήσεις και εγγυήσεις ύψους N\$ 200 εκατ. (\$10,77 εκατ.) για αγρότες και αγροτικές/γεωργικές επιχειρήσεις
- αναστολή (moratorium) αποπληρωμής δανείων, διάρκειας 6-24 μηνών, για δανειολήπτες της Αναπτυξιακής Τράπεζας Ναμίμπιας (Development Bank of Namibia) και Αγροτικής Τράπεζας (AgriBank)
- πρόγραμμα παροχής δανειακής διευκόλυνσης, σε μη εξορυκτικές επιχειρήσεις, με ευνοϊκό επιτόκιο, για δάνεια ισόποσα με το 1/12 της καταβολής φόρου της προηγούμενης χρονιάς, με κρατική εγγύηση έως N\$ 470 εκατ. (\$ 25,30 εκατ.)

- χαλάρωση των εργοδοτικών εισφορών, επιτρέποντας την μείωσή τους κατά 20% έως και 50% για βιομηχανικές επιχειρήσεις που πλήττονται περισσότερο, βάσει διαπραγματεύσεων.

Μέτρα υποστήριξης των νοικοκυριών

- επείγουσα εφ' άπαξ καταβολή ποσού ύψους N\$ 750 (\$ 40) σε όσους εργαζόμενους έχουν χάσει τη δουλειά τους. Αυτή η εφ' άπαξ καταβολή θα χορηγηθεί βάσει αιτήσεων και ανέρχεται συνολικά σε N\$ 526 εκατ. (\$ 10,78 εκατ.)
- πρόγραμμα παροχής δανειακής διευκόλυνσης, σε φορολογούμενους και αυτοαπασχολούμενους που υπέστησαν απώλεια εισοδήματος, με ευνοϊκό επιτόκιο, για δάνεια ισόποσα με το 1/12 της καταβολής φόρου της προηγούμενης χρονιάς, με κρατική εγγύηση έως N\$ 1 δισ. (\$ 53,85 εκατ.)
- επιχορήγηση λογαριασμών ύδρευσης κατά τη διάρκεια της καραντίνας, με τα σημεία υδροδότησης να παραμένουν διαθέσιμα χωρίς τη χρήση κάρτας νερού, συνολικού ύψους N\$ 10 εκατ. (\$ 533,3 χιλ.).

Διεθνής βοήθεια/Υποστήριξη από δωρητές

Ο Πρόεδρος της Ναμίμπια κατά την ανακοίνωση των μέτρων, στις 24 Μαρτίου, κάλεσε τόσο τους διεθνείς αναπτυξιακούς εταίρους όσο και τον ιδιωτικό τομέα να διαθέσουν πόρους για την οικονομική υποστήριξη της χώρας, αλλά μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν επίσημες πληροφορίες για προγράμματα παροχής έκτακτης ανάγκης από διεθνείς δωρητές.

Πακέτο μέτρων οικονομικής στήριξης (Economic Stimulus Package-ESP)

Ο Πρόεδρος της Ναμίμπια ανακοίνωσε ότι 350.000 αιτούντες αναμένεται να λάβουν τα έκτακτα επιδόματα για ενίσχυση των εισοδημάτων τους, στο πλαίσιο του πακέτου μέτρων οικονομικής στήριξης. Το ύψος του πακέτου μέτρων ανέρχεται σε N\$ 320 εκατ. δολ. Ναμίμπια (17,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ), το οποίο αναλύεται ως εξής:

- απαλλαγή καταβολής εργοδοτικών και ασφαλιστικών εισφορών, ύψους N\$ 142 εκατ. (\$ 7,67 εκατ.) για όλους τους εργοδότες και εργαζόμενους που είναι εγγεγραμμένοι στην Υπηρεσία Κοινωνικής Ασφάλισης (Social Security Commission-SSC, www.ssc.org.na), για χρονικό διάστημα τριών(3) μηνών
- επιδότηση έως και 50% του ύψους του μηνιαίου μισθού, για χρονική περίοδο τριών(3) μηνών, με εκτιμώμενο συνολικό ύψος δαπάνης N\$ 150 εκατ. (\$ 8,10 εκατ.)
- υποστήριξη σε επιχειρήσεις κλάδων που πλήττονται περισσότερο, με χορήγηση δανείων και επιδοτήσεων
- ανάλογα με τη σοβαρότητα και τον αντίκτυπο των οικονομικών επιπτώσεων στις βιομηχανίες, τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους των διαφόρων κλάδων, το ύψος της επιδότησης θα ποικίλλει
- όσοι εργάζονται σε Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις-MME και ως οικιακοί βοηθοί (καθαρίστριες, υπηρετικό προσωπικό, οδηγοί, κηπουροί, κλπ), θα λάβουν μηνιαία οικονομική ενίσχυση, ύψους N\$ 1.000 δολ. Ναμίμπια (\$ 54 δολ.), για διάστημα τριών(3) μηνών. Το εκτιμώμενο συνολικό ύψος δαπάνης ανέρχεται σε N\$ 32 εκατ. (\$ 1,72 εκατ.), ενώ αναμένεται να επωφεληθούν περίπου 12.000 άτομα
- οι ρακοσυλλέκτες καθώς και όσοι απασχολούνται σε άτυπες υπαίθριες αγορές θα λάβουν εφ' άπαξ οικονομική ενίσχυση, ύψους N\$ 3.000 (\$162 δολ.). Το εκτιμώμενο

συνολικό ύψος δαπάνης ανέρχεται σε N\$ 9 εκατ. (\$ 486,4 χιλ.), ενώ αναμένεται να επωφεληθούν περίπου 3.000 άτομα

- προώθηση πρωτοβουλιών, για την μετά κορωνοϊό εποχή, προς ενίσχυση των ΜΜΕ και διάθεση επιχορηγήσεων και χρηματοδότηση προγραμμάτων επανεκπαίδευσης
- συλλογή, επεξεργασία και εξακρίβωση των δεδομένων των συμμετεχόντων για αποφυγή περιπτώσεων κατάχρησης των κονδυλίων
- παροχή μέριμνας σε άστεγους

Οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις

Πριν από την εκδήλωση της πανδημίας του κορωνοϊού/ Covid-19, είχε προβλεφθεί για το 2020, ανάκαμψη της οικονομίας της Ναμίμπια, με αύξηση κατά 1,5% του ΑΕΠ, μετά από μια τριετή περίοδο ύφεσης. Η εμφάνιση της κρίσης σε συνδυασμό με την προηγηθείσα οικονομική συρρίκνωση (με υψηλά επίπεδα ανεργίας, εισοδηματικής ανισότητας και υψηλού δημοσίου χρέους), παρεμπόδισαν την υλοποίηση της προσδοκώμενης επιστροφής στην ανάπτυξη.

Σύμφωνα με ορισμένες πρώτες εκτιμήσεις, το κόστος στην οικονομία, σε εβδομαδιαία βάση, λόγω μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας στη Ναμίμπια, ανέρχεται σε N\$ 1,7 έως 2 δισ. περίπου (\$ 91,8 – 108,1 εκατ.).

Η κυβέρνηση προχώρησε σε αναθεώρηση του τρέχοντος προϋπολογισμού 2020/2021 και του πακέτου τόνωσης της ανάπτυξης και αντ' αυτού παρουσίασε ένα νέο πακέτο μέτρων συνολικού ύψους \$ 436 εκατ. δολαρίων για να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα.

Μέχρι στιγμής δεν έχει υπάρξει νεότερη εκτίμηση για την πρόβλεψη της ανάπτυξης, αλλά η οικονομία αναμένεται να υποστεί σοβαρό πλήγμα σε πολλούς κλάδους, συμπεριλαμβανομένων των κλάδων εξόρυξης και τουρισμού.

Ο κλάδος εξόρυξης ο οποίος συμβάλλει με 9,3% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ και περισσότερο από 50% στις εξαγωγές, έχει μέχρι στιγμής αναστείλει τις δραστηριότητές του. Οι κορυφαίες εξαγωγές βασικών προϊόντων (commodity products) από τη Ναμίμπια περιλαμβάνουν χαλκό, πολύτιμους λίθους (κυρίως διαμάντια), μεταλλεύματα και ψάρια. Οι τιμές εξαγωγής για αυτά τα εμπορεύματα αναμένεται να μειωθούν ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας οικονομικής επιβράδυνσης, οδηγώντας σε σημαντική μείωση των εσόδων από τις εξαγωγές.

Περισσότερες από 40.000 θέσεις εργασίας απειλούνται άμεσα από την πλήρη διακοπή των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τουρισμό, ως αποτέλεσμα του κλεισίματος των συνόρων (με Νοτ. Αφρική, Μποτσουάνα και Αγκόλα) και τους περιορισμούς/ απαγορεύσεις κυκλοφορίας εντός της χώρας. Ο τουρισμός συμμετέχει στο 10,9% του ετήσιου ΑΕΠ, και αποτελούσε έναν από τους λίγους σταθερά αναπτυσσόμενους τομείς τα τελευταία τρία χρόνια.

Οικονομικά στοιχεία

Το εθνικό νόμισμα της χώρας είναι το δολάριο Ναμίμπια(N\$-NAD), που είναι άμεσα συνδεδεμένο με το ραντ (ZAR) της Νοτίου Αφρικής, με ισοτιμία 1 προς 1. Οι νομισματικές αποφάσεις και η εμπιστοσύνη των διεθνών αγορών στην νοτιοαφρικάνικη οικονομία έχουν συνεπώς άμεσο αντίκτυπο και στην οικονομία της Ναμίμπια. Όταν ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Moody's προέβη, στις 27.3.2020, στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Νοτ. Αφρικής, αυτό είχε σαν αποτέλεσμα και την υποτίμηση του δολ. Ναμίμπια, με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες να διαμορφώνονται ανάλογα: 1 US \$ = 18,56 N\$ και 1 € = 19,93 N\$ (από 15,53 και 17,01 αντίστοιχα).

Τον Φεβρουάριο του 2020, η Τράπεζα της Ναμίμπια διέθετε συναλλαγματικά αποθέματα περίπου 2 δισ. US\$, με την κάλυψη των εισαγωγών να επαρκεί για περίπου 4,3 μήνες.

Η χρηματιστηριακή αγορά της Ναμίμπια έχει πληγεί σοβαρά από την έαρξη ισχύος των μέτρων περιορισμού/απαγορεύσεων της κυκλοφορίας, με τις μετοχές να φτάνουν στο χαμηλότερο σημείο τους της τελευταίας 5ετίας (μείωση αξίας κατά 23%), ανακάμπτοντας ελαφρώς μετά την ανακοίνωση του πακέτου οικονομικών κινήτρων.

Ωστόσο, ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού, από 4,65% (Ιαν. 2019) παρουσίασε αισθητή κάμψη στις αρχές του 2020 (Ιαν.: 2,05%, Φεβρ.: 2,45%).

Δημοσιονομικές επιπτώσεις

Λόγω της πανδημίας, το ποσοστό των λοιπών δημοσίων δαπανών μπορεί να φθάσει έως και το 33% του προϋπολογισμού του περασμένου έτους, ώστε να διασφαλισθεί η συνέχιση παροχής υπηρεσιών και λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών.

Το δημόσιο χρέος της Ναμίμπια έχει σημειώσει σημαντική αύξηση τα πέντε(5) τελευταία χρόνια και αναμένεται να φθάσει το 2020, πριν από την κρίση, στο 51% επί του ΑΕΠ. Εκτιμάται ότι το ποσοστό χρέους θα αυξηθεί καθώς τα έσοδα της κυβέρνησης μειώνονται και οι δαπάνες αυξάνονται.

Τον Σεπτέμβριο του 2019, το 59% του εξωτερικού δημόσιου χρέους της Ναμίμπια ήταν σε δολάρια ΗΠΑ-\$ και 5% σε ευρώ-€, ενώ το τελευταίο τρίμηνο του 2019 το εξωτερικό χρέος αντιπροσώπευε το 35,5% του συνολικού χρέους της κεντρικής κυβέρνησης.

Κοινωνικός αντίκτυπος

Η ευρεία γεωγραφική εξάπλωση του πληθυσμού σε συνδυασμό με τις συνθήκες διαβίωσης, υπολογίζεται ότι 40% των κατοίκων της Ναμίμπια (σύνολο πληθυσμού 2,5 εκατ.) διαβιεί σε καλύβες, μη διαθέτοντας πρόσβαση σε στοιχειώδεις συνθήκες υγιεινής διαβίωσης (ύδρευση, ηλεκτροδότηση, αποχέτευση), καθιστά ουσιαστικά ανέφικτη τη δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων περιορισμού που ισχύουν στις μεγάλες πόλεις. Παράλληλα σημαντικά τμήματα του πληθυσμού παραμένουν ευάλωτα στην ασθένεια, λόγω της χαμηλής ανοσίας τους. Η κατά κεφαλήν ετήσια δημόσια δαπάνη για υπηρεσίες υγείας ανέρχεται σε μόλις \$ 600 ενώ η κατά κεφαλήν ιδιωτική δαπάνη ανέρχεται σε \$ 67,6.

Ο Πρόεδρος της Ναμίμπια ανακοίνωσε επίσης ότι 350.000 αιτούντες αναμένεται να λάβουν τα έκτακτα επιδόματα για ενίσχυση των εισοδημάτων τους, στο πλαίσιο του πακέτου μέτρων οικονομικής στήριξης (Economic Stimulus Package-ESP), το ύψος του οποίου ανέρχεται σε N\$ 320 εκατ. δολ. Ναμίμπιας (17,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ).

Απόστολος Μιχαλόπουλος
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'
Προϊστάμενος του Γραφείου ΟΕΥ
Γιοχάνεσμπουργκ